

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 10 din. ali 40 K. V Ameriko cena na leto 50 din. ali 200 K. Kam doma na eden naslov od deset falatov više hodi, dobijo naročniki i kalendar brezplačno.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvo Novin v Črensovce Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tudi tu sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar (4 K.) za večkrat popust od 5% do 40%.

Prva uradna konferenca prekmurskoga učiteljstva.

V soboto, dne 23. sept. letos se je vršila v Murski Soboti velepomembna konferenca celokupnoga učiteljstva Slov. krajine. Navzoči so bili skoro vsi učitelji i učiteljice, okoli 200. Človeki se oko zrosi, gda vidi pred seboj tak veliko množico inteligence, štera ma nalogo gojiti našo nežno deco, naš mlad narod, cvet Slov. krajine, v slovenskom dūhi, da bodo naša deca vzljubila to zemljo, štero so si naši očaki priborili s svojov krvjov, na šteroj so prebivali jezero let bridke skuze sužnosti pod krutov rokov tūjinskoga naroda, štero so močili s krvjov svojij žūlov. Pomislimo samo, da vsi tej vučitelje i vučiteljice gučijo naš mili slovenski jezik v školi i izvūn škole, ne kak prle, gda smo ne razmili vučiteljov tūjincov ne mi i ne naša deca.

Najprle so pozdravili okr. šolski nadzornik g. Rado Jurko višjega šolskoga nadzornika, g. Engelberta Gangla, civ. komisara, g. Lipovška i vse navzoče. Povedali so, kaj dobroga i slaboga so vidili tekom teh let v šoli med decov i tūdi med vučiteljstvom pri vučeni. Pravili so, da so naša deca vrla, rada hodljo v šolo i da se zlehka včljo, trebe je samo skrbne roke vučitelja, da jij sgoji za pošteno može i žene družini i zveste sine domovini. Nato dajo besedo g. nadvučitelji Sprageri, šteri so v dugom, skoro dve vūri trajajočem govori razpravljali kak se naj goji naša mladina, da bo vzljubila svojo milo slovenščino, svojo domovino — očetnjavo. Govor je dišao malo preveč po prečnom, ka je tūdi razumljivo, itak smo g. nadučitelji hvaležni za res krasne misli, šterij bi se naj držali vsi vzgojitelji mladine; tak bi dosegli cio, za šteroga se morajo trūdit i za šteroga volo pošiljajo starišje svojo deco v šolo.

Najlepši je bio govor šolskoga vodja g. Kontlera. Te gospod so domačin, Prekmurec, ki so včili tu že za časa Madžarov. Dokazali so s svojim krasnim govorom, ki je mnoge geno do skuz, ar je prišeo iz pravoga prekmurskoga srca, kaj premorejo vučitelje domačini. Kelko zvišejši i lepši je bio te govor nad vseni drugimi, telko več dobroga lahko napravi domačin med svojim ljudstvom, ar pozna njega življenje, njega psiho. Pokazali so ž njim, da so vučitelji domačini ne takši madžaronje, kak što misli, nego, da jim je prva skrb vzljubiti s svojimi šolarji te blagoslovljeni kraj zemlje, ki je bio i bo slovenski, na šterom so jih zibali mati, v šterom so preživeli najlepše dneve svojega življenja. Tu se je vidilo, što je gučao iz srca i koga besede so bile le prazne fraze pesek v oči. Vse zobston! Što čūti, ka guči, ki vūpa svoje misli pred vseni i vsakim povedati, ar so ne zahrbtne, ki tūdi dela, ka guči, tisti je mož, tistomi vervlemo, tisti ljūbi v resnici svoj kraj i narod. Mi Prekmurci mamo svoje čūstvovanje, svojo psiho, štero je treba razmili. *Mi smo po*

naravi Slovenci, po naravi Jugoslovani; i toga ne trebe v nas vtepati, ar sila silo rodi. Le srca svoja nam odprite, prinesite nam srčnih zakladov, srčne kulture, ljubezni, poštenja, mirū i bodete naši pri nas raj odpti! Poskusite i bodete videli uspehe!

Nazadnje so govorili g. višji š. nadzornik. Resan krasen govor po obliki i vsebini! G. nadzornik, mi smo vam resan hvaležni na tej krasnij mislij i navukij! Vreden je, da bi ga objavili celoga, bi bi vsi vidili, kakši morajo biti pravi vučitelji. Či bi vsi tak gučali i *delati*, bi Slov. krajina poskakovala veselja, iz „prekmurske Sibirije“ bi bio zemeljski raj. Že vsak povprečno izobražen človek zna, da je grdo, brutalno, nekulturno ne spoštūvat i vere ljudstva, verskoga prepričanja naroda, i to tem brutalnejše, od čim „naprednejšega“ človeka se tepte verski čūti nežne dece i njih starišev z narodom, ne samo ne blatiti njegovoga verskoga čūta, nego ešče sam biti vzgled tūdi v tom oziri ljudstvi. Bomo vidili, ali bodo šli od zdaj naprej vsi vučitelji ob nedeljai i praznikaj k sv. meši, včasi tūdi k spovedi i sv. obhajili, ali bomo pa čūli po celom Prekmurji jezero letni „Hvaljen bodi Jezuš Kristuš“ namesto brezverskoga sokolskoga „zdravo“, ali bodo preminoli vsi sokolski kepci iz prs vučitelov i vučelic; ali so pa bile to tūdi samo prazne besede!

Čūdim se samo, da nieden govornik ne zadeo pravoga vzroka nezavūpanja nesoglasja, ki jako jako kvari nerazpoloženje med ljudstvom i posebno med vučiteljstvom. To je zapostavljanje domačinov i prestavljanje z narodom čūtečij delavcov kakor tūdi ignoriranje domačij ustanov i inštitucij. Da gučimo samo o vučiteljstvi, mamo tūdi več usposobljenih vučitelov i vučiteljic domačinov, šterim so bile ponovno odbite prošnje za službo. To je krivično postopanje z g. kantorom pri Sv. Jūrji, z našimi šolskimi stolci itd. mi smo tūdi ne slepi, mi tūdi čūtimo. — Dokeč ne bodo med nami resan usposobljeni, požrtvovalni delavci (kakšij je hvala Bogi tūdi jako dosta med uradniki iz onostran Mūre), ki ne bodo delali razprtij med mirnim našim ljudstvom namesto svojij dolžnosti, toliko časa bodo zobston vse bliščeče fraze pa tūdi vse konference.

Vūpamo se, da bo prihodnja konferenca tūdi v tom oziri storila svojo dolžnost, kak je ta prva v mnogih—mnogih drugih ozirih. Te bo uspeh popočen, gda bo vsak vučiteo i vučiteljica vzor ljudstvi v prosvetnom i verskom življenji.

Konferenca je jako lepo uspela. Vūpamo se, da je položila temelj lepše bodočnosti za vučiteljstvo i ljudstvo. Mi mamo samo eno željo, da bi vse si držali na konferenci slišanih navukov i navodil. Videbimus!

Uradna naznanila.

Glasom odloka gradbene direkcije v Ljubljani z dne 19./9. 1922, št. 5123 je dopustno do preklica, to je predvidno letošnje jesen voziti po cesti k državnimi mosti v Dokležovji le z vozili (vozovi, avtomobili itd.) šterih teža s tovorom vred ne presega 2000 (dvejezero) kg. (Okr. glav. št. 8322).

Obmejni promet na meji med našo državo i avstrijsko republiko. Obmejni promet je na 10 kilometrij na obeh stranej meje. V obmejnem prometi so oproščeni uvozne i izvozne davščine: a) seno, slama, zelenjava, mleka, b) sadje, trava, listje; c) les za gorivo, oglje, premog; č) kamenje, pesek, apno, ilovica; d) pepel,

gnoj, drož; e) krūh, mela do 5 kil, meso sir; f) zdravila na malo; g) poljedelski, gozdarski i drugi stroji i orodje; h) silje, seme i les za mlin, žago i. t. d. i) posoda ze te stvari; k) živina za pašo i. t. d. Vsi lastniki zemljišč na obeh krajih meje morajo meti legitimacijo, tūdi od carinskoga oblastva, s fotografijov i popisom lastnika od okr. glavarstva. Deci pred 12 letom ne trebej posebej legitimacije, či so napisani poleg odraslij. Zdravniki i babice smejo hoditi prek meje za nūv poseo tūdi z kolami i tūdi ponoči, ravnatak obrtniki, samo morajo meti potrdilo o svojem poklici. Natančneje se še vse objavi oz. se dobi pojasnila pri obč. uradih i v Uradnom listi št. 84. 1922.

Sprejem novoga g. plivanoša v Beltinci.

28. dneva minočega meseca so prišli novi g. plivanoš Vadovič v Beltince. Verno in narodno zavedno farno ljudstvo njemu je pripravilo prelepi sprejem. Na mestu sprejema so postavili bratonski Orli priprosti pa lepo opleteni slavolok. Novoga vlč. g. plivanoša so sprijali: šolarska mladina pod vodstvom vučiteljstva, Marijina družba, čč. križarske in šolske sestre, bratonski Orli v orlovskom obleči, beltinska inteligenca in dosta farnoga ljudstva. Sprejem je bio prav prisrčen. Naj prle je pozdravo vlč. gospoda dozdašnjij č. g. administrator Deli v imeni cele fare, nato belooblečena Marijina družbenica, za njov šolarka v imeni šolske mladine pa domači g. nadučitelj Sprager v imeni vučiteljstva in eden Orel v imeni orlovske mladine. Vsaki pozdrav so sprejeli novi g. plivanoš z genjenim srcem in so se za te odkritosrčen sprejem lepo zahvalili. Jedro njihovi reči je bilo, da prej prihajajo od dobri farnikov, pa z nekšov bojznostjov na novo in težko faro. Te sprejem pa njim zagvišavle tūdi v toj fari dobre vernike, štere ščejo s pomočjov bože milošče voditi do večnoga cila.

Med lepimi slovenskimi koračnicami, štere je igrala domača Kociprova muzika, se je gibao sprevod proti cerkvi. Med potjov so šolarske deklčke trosile rože na pot pred g. slavlenca, ka je pomenilo tože pa tūdi z rožami potrošeno življenjsko pot ednoga dūhovnika.

Pri vhodi v cerkev so cerkveni pesmarje obsipali vlč. g. plivanoša z rožami in njemu zapojevati pod vodstvom: g. kantora Spragera lepo štiriglasno pesem.

„Novi župnik bod pozdravljen,
Od Boga si nam poslan“....“

Novi g. plivanoš so ljudstvo blagoslovlili z Najsvetejšim i celo slavnost so zaključili cerkveni pesmarje z veličastnov Marijinov pesmov

„Marija skoz življenja
voditi srečno znaš“....“

Te sprejem naj bi poglubo spoštūvanje do dūhovnikov, namestnikov Kristušovih i zastopnikov njegove sv. Matere Cerkvi!

Glasi.

Slovenska Krajina.

Naročnikom naznanimo, ka do kalendarje skoro gotovi. Vsaki naj se pašči naročnino plačati, ka dobi kalendar. Samo kalendar nas košta do 40 jezero koron. Ki ne plačo naročnine, ga ne more dobiti. Kalendarje do lepi, veliki, obsegajoč 52 strani, z bogatov i zanimivov vsebinov. A ar smo jih malo dali štampati, samo nekoliko sto više kak je število naročnikov, naznanimo vsem, ki je ščejo kupiti, naj pošljejo šest dinarov v Črensovce na uredništva Novin. V Črensovcih i v D. Lendavi koštajo kalendarje samo pet dinarov.

Socialnidemokrat Anton Kristan je upravitelj državnoga imanja v Belji, od kec so naši delavci zavolo slabe plače mogli pobegniti. Ne je pa pobegno gospod Kristan, ki je pūsto raj poslanstvo v Belgradi i šo za špana. Te gospod je meo plačo pogojeno; zdaj pa, da je dobra letina, je proso ne plačo, nego procente. Iznete keliko bi tej procenti znosili? Tak pišejo listi, ka samo devet milijonov dinarov. To bi bila plača špana socialista Kristana na edno leto. Ka povete na to delavci. Od toga nade pisao nieden socialistični list! Od toga nede gučao marioski šnajdar v Dokležovji. V vučjoj obleki vnogi hodljo, vendar pazite i ne dajte se premotiti.

